

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

[Վերադառնալ բովանդակությանը](#)

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

[Արևելյան տնտեսական համաժողով](#)

[Ուղի դեպի ատոմ՝ փառատոնի միջոցով](#)

ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ

[Եվրոպական ատոմը համալրվել է
ռուսականով](#)

ՆՈՐ ԲԻՋՆԵՍՆԵՐ

[Հավասարակշռված միջուկային
վառելիքային ցիկլ](#)

Ասիական շուկաները մեզ են սպասում

Սեպտեմբերի սկզբին տեղի ունեցած Արևելյան տնտեսական համաժողովում Ռոսատոմի գլխավոր տնօրեն Ալեքսեյ Լիխաչովը խոսել է ասիական երկրների հետ համագործակցության և Հյուսիսային ծովային երթուղու լոգիստիկայի զարգացման հեռանկարների մասին:

9-րդ անգամ անցկացվող ԱՏՀ-ի նպատակներն են՝ ամրապնդել կապերը ռուսական և միջազգային հանրության միջև, ինչպես նաև նպաստել Հեռավոր Արևելքի զարգացմանը: Այս տարի համաժողով են ժամանել ավելի քան 7 հազար հյուրեր 75 երկրից, ստորագրվել է ավելի քան 300 համաձայնագիր:

«Մենք մեզ շատ հարմարավետ ենք զգում Ասիայում», — վստահեցրեց Ալեքսեյ Լիխաչովը՝ ելույթ ունենալով համաժողովում: Որպես օրինակ նա նշեց ԱՏՀ-ի առաջին օրերին տեղի ունեցող ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի այցը

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

Մոնդոլիա: «Այնտեղ մենք ևս մեկ անգամ զգացինք ոչ միայն տեխնոլոգիաների և նախագծերի նկատմամբ հետաքրքրություն՝ սկսած ուրանի արդյունահանումից մինչև ատոմակայանների ստեղծում, այլև մեր գործընկերների վստահության բարձր մակարդակը: Ատոմային տեխնոլոգիաները կարող են նոր մակարդակի բարձրացնել մեր երկկողմ հարաբերությունները Մոնդոլիայի հետ», - վստահ է Ռոսատոմի ղեկավարը: Երկրի համար փոքր հզորության ատոմակայանի (ՓՀԱԿ) տեխնիկական նախագիծը գրեթե հաստատվել է: Ենթադրվում է, որ այն կկառուցվի Նոր Խարխորում քաղաքին էներգիա մատակարարելու համար, որը Մոնդոլիայի իշխանությունները մտադիր են ստեղծել Չինգիզ Խանի ժամանակների հնագույն մայրաքաղաքի տեղում:

Ռոսատոմը մեծ ծրագրեր ունի նաև Չինաստանի, Հնդկաստանի և Բանգլադեշի հետ հարաբերությունների հետագա զարգացման ուղղությամբ: «Որպես կանոն, մենք վեց-յոթ տարին մեկ համակարգային համաձայնագրեր ենք կնքում, որոնք ներառում են փոխշահավետ պարամետրեր: Մեր կողմից դրանք ատոմակայանների, սարքավորումների, վառելիքի մատակարարումներ են: Գործընկերների կողմից՝ Ռոսատոմի ներգրավումն է նոր տեխնոլոգիական մշակումների և որոշակի լուծումների տեղայնացման մեջ: Եվ մենք գտնում ենք հավասարակշռությունը: Այս երկրների՝ Չինաստանի, Հնդկաստանի, Բանգլադեշի հետ մենք հասկանում ենք այսօրվա ճանապարհային քարտեզը և պատրաստում այն վաղվա համար», - ասել է Ալեքսեյ Լիխաչովը:

Բազմաթիվ երկրների հետ բանակցություններ են տարվում ատոմային արդյունաբերության ստեղծման շուրջ: Դրանք են, օրինակ,

Թաիլանդը, Ֆիլիպինները, Մյանման: «Կգա ժամանա, և մենք միջկառավարական համաձայնագրերից կանցնենք պայմանագրային ձևաչափի», - վստահություն է հայտնել Ալեքսեյ Լիխաչովը: Հիմնականում այս երկրները հետաքրքրություն են ցուցաբերում փոքր հզորության հանդեպ, ինչպես ցամաքային, այնպես էլ լողացող կատարմամբ, քանի որ դրանք գտնվում են կղզիներում կամ ունեն երկար ծովափնյա գիծ: Լողացող լուծումները չափազանց գրավիչ են պոտենցիալ պատվիրատուների համար, քանի որ թույլ են տալիս խնայել ենթակառուցվածքների վրա: Բացի այդ, լողացող ատոմակայանների վառելիքային ցիկլը մոտ 10 տարի է: «Սա երկարաժամկետ ատոմային մարտկոց է», - պարզաբանել է Ռոսատոմի ղեկավարը:

Աճում է երիտասարդների ներգրավվածությունը ռուսաստանյան ատոմային նախագծերում, ընթացքի մեջ է կադրերի վերապատրաստման, կրթության և մասնագիտական որակավորման գործընթացը: Այլ երկրներից շատ երիտասարդներ սովորում են ռուսական բուհերում՝ Ռոսատոմի քվոտաներով:

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

[Վերադառնալ բովանդակությանը](#)

«Նույնիսկ այն երկրներում, որտեղ միջուկային սերմը դեռ չի ծլել, արդեն ձևավորվում է միջուկային էլիտա: Հայտնի են փաստեր, երբ Բանգլադեշում աշխատում են մասնագետներ Սյանմայից, իսկ մասնագետներ Բանգլադեշից ներգրավված են մեր թուրքական նախագծերում», - ասաց Ալեքսեյ Լիխաչովը:

«Չնայած Ռուսաստանին համաշխարհային շուկաներից կտրելու բոլոր փորձերին, ասիական շուկաները մեզ սպասում են: Վստահ եմ, որ մենք կկարողանանք ապահովել այս շուկաների զարգացման որակյալ մակարդակ, և որ ամենակարևորն է, այս երկրներ բերել տեխնոլոգիական կառուցվածքի նոր որակ: Համապարփակ լուծման՝ ատոմային արդյունաբերության ստեղծման միջոցով ձեռք է բերվում տնտեսագիտության, կրթության, բժշկության, գիտական գործունեության և գյուղատնտեսության որակապես նոր մակարդակ», - ամփոփեց Ալեքսեյ Լիխաչովը:

Մեծ ՀՃԵ

Ռուսատոմի ղեկավարը ներկայացրել է նաև պետկորպորացիայի ռազմավարությունը Մեծ հյուսիսային ծովային երթուղու (ՄՀՃԵ) զարգացման համար: Սա առևտրային ճանապարհ է Հեռավոր Արևելքի նավահանգիստներից դեպի Կալինինգրադ և Սանկտ Պետերբուրգ: Նավահանգստային հզորությունների ավելացումը և ենթակառուցվածքների զարգացումը կօգնեն լուծել երեք խնդիր:

Առաջինը՝ ապահովել անխափան բեռնափոխադրումներով Ռուսաստանի կապվածությունը: Երկրորդը՝ արտահանմանն ուղղված արկտիկական նախագծերին աջակցությունն է: Ասիական

և արևելյան ասիական շուկաները հետաքրքրված են Արկտիկայում արդյունահանվող էներգետիկ ռեսուրսներով և մետաղներով: «Ներկայումս մեր հանքարդյունաբերական նախագծերը գտնվում են խիստ պատժամիջոցների տակ: Երբեմն մենք արձանագրում ենք առաքումների աճի տեմպի նվազում: Բայց շատ ակտիվ աշխատանք է տարվում, մենք արդեն տեսնում ենք վերադարձ նախկին աճի տեմպերին», - ասաց Ռուսատոմի ղեկավարը: Երրորդ խնդիրը՝ միջազգային կոնտեյներային տարանցումն է:

«Երեք գործառույթները փոխլրացնող կերպով համընկնում են: Մի կողմից՝ մենք կազմակերպում ենք նավարկություն ամբողջ տարվա ընթացքում՝ օգտագործելով ժամանակակից միջուկային սառցահատների անընդհատ աճող նավատորմը: Մյուս կողմից, մի քանի տարի արդյունավետ աշխատում է Հյուսիսային ծովային երթուղու՝ «Գլավսևմորպուտ» վարչակազմը, որը թույլ է տալիս իրականացնել անվտանգ նավարկություն և նավարկության երկարատև պլանավորում: Բացի այդ, ներգրավելով մեր գործընկերներին Հարավարևելյան Ասիայի, Արևելյան Ասիայի, Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության, Արաբական Միացյալ Էմիրությունների, ինչպես նաև ռուս օպերատորների երկրներից: Սա է անմիջական մասնակցությունը փոխադրումների ավելացմանը», - եզրափակեց Ալեքսեյ Լիխաչովը:

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

Ուղի դեպի ատոմ՝ փառատոնի միջոցով

Օգոստոսի կեսերին Մյանմայի մայրաքաղաք Յանգոնում տեղի ունեցավ գիտության փառատոն՝ Ռոսատոմի և Մյանմայի գիտության և տեխնոլոգիաների նախարարության համատեղ միջոցառումը: Մյանմայի ուսանողներն ու դպրոցականները երեք օրվա ընթացքում լսում էին դասախոսություններ, մրցում, ամենազվախափորը՝ ծանոթանում ռուսաստանյան ատոմային տեխնոլոգիաներին, որոնք նրանց շրջանում մեծ հետաքրքրություն են առաջացնում:

Գիտության փառատոնը Մյանմայում անցկացվում է երկրորդ անգամ և ավելի ու ավելի շատ մասնակից է հավաքում: Փառատոնն անցկացվել

է երեք հարթակներում՝ Ատոմային տեխնոլոգիաների տեղեկատվական կենտրոնում (ԱՏՏԿ), Յանգոնի տեխնոլոգիական համալսարանում և Սինգապուր-Մյանմա մասնագիտական կրթության ինստիտուտում: Ինչպես բացման արարողության ժամանակ ասաց Մյանմայի միության գիտության և տեխնոլոգիաների միութենական նախարար, դոկտոր Միո Թեյն Չժոն, ուսանողների հետաքրքրությունը գիտության և ճարտարագիտական մասնագիտությունների նկատմամբ աճում է, ինչը նպաստում է գիտության և միջուկային էներգետիկայի առնչվող ոլորտներում մարդկային ռեսուրսների զարգացմանը:

Առաջին միջոցառումներից մեկը՝ «Ատոմային էներգետիկական աշխարհում. առասպելներ և փաստեր» դասախոսությունն էր: Նախ, ՄԻՖԻ Ազգային հետազոտական միջուկային համալսարանի (ՄԻՖԻ ԱՀՄՀ, Ռոսատոմի առաջատար համալսարան) դասախոսները ցուցադրեցին միջուկային տեխնոլոգիայի վերաբերյալ ամենատարածված հարցերով և դրանց պատասխաններով տեսանյութը, օրինակ, ատոմակայանների նախագծման, օգտագործման մասին, իոնացնող ճառագայթուման կիրառումը գյուղատնտեսության և բժշկության մեջ, ատոմի օգտագործումը գիտության և տեխնոլոգիայի զարգացման մեջ: Այնուհետև դասախոսության մասնակիցները ռուսաստանյան դասախոսներին ուղղեցին իրենց հարցերը: Ինչպես ասաց դասախոսներից մեկը՝ Դմիտրի Սամոխինը, երիտասարդներին հետաքրքրում էր, թե որքանով են անվտանգ ատոմային արտադրության ժամանակակից տեխնոլոգիաները, ինչպես նաև ինչ մեթոդներ կան փոքր հզորության ատոմակայանների շահագործման

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

ընթացքում առաջացած թափոնների կառավարման համար: Հիշեցնենք, որ Ռուսաստանը և Մյանման աշխատում են այս երկրում ՓՀԱԿ կառուցման ուղղությամբ՝ 2023 թվականի փետրվարին երկու երկրների միջև ստորագրված խաղաղ նպատակներով ատոմային էներգիայի օգտագործման ոլորտում համագործակցության միջկառավարական համաձայնագրի շրջանակներում:

ՓՀԱԿ-ի թեման ավելի խորացնելու համար ուղղված էր նաև «ՀակԱտոմ»-ը: Սա ուսանողական թիմերի միջև մրցույթ է, որը նման է հաքաթոնի, բայց ոչ թե SS, այլ միջուկային տեխնոլոգիաների ոլորտում: Այն հորինել են ՄԻՖԻ ԱՀՄՀ դասախոսները: Անցյալ տարի մասնակիցները պետք է հորինեին միջուկային տեխնոլոգիաների առաջնդման, իրենց տեսանկյունից, ամենաարդյունավետ միջոցները: Այս տարի փառատոնի առաջին օրը ներածական դասախոսություններ անցկացվեցին ատոմային էներգիայի և ՓՀԱԿ-ի առանձնահատկությունների (հիարկե, ռուսաստանյան օրինակներով), դրանց կառուցման և շահագործման տնտեսական, բնապահպանական և սոցիալական ասպեկտների վերաբերյալ: Հաջորդ օրը տարբեր համալսարաններից 12 թիմեր պետք է 24 ժամվա ընթացքում առաջարկեին երկրում ՓՀԱԿ-ի տեղակայման լավագույն տարբերակը (ուսանողները այն ներսից գիտեն) և հիմնավորեին իրենց ընտրությունը, ասաց «ՀակԱտոմ»-ի կազմակերպիչներից մեկը, ՄԻՖԻ ԱՀՄՀ դոցենտ Ալեքսանդր Նախաբովը: «Իհարկե, այս խնդիրը լուծելու են լուրջ մասնագիտացված ինստիտուտներն ու կազմակերպությունները, բայց մենք ուզում էինք երեխաներին ներգրավել ու հետաքրքրել», - պարզաբանում է գիտնականը:

Եվ դա ստացվեց: Շատ թիմեր լրջորեն աշխատել են իրենց առաջարկների վրա՝ հաշվի առնելով տարածաշրջանների ապագա էներգետիկ կարիքները, տարբեր տարածքներում սեյսմիկ վտանգները և ջրի հասանելիությունը: «Հետաքրքիր է, որ տարբեր թիմեր տարբեր հարթակներ են առաջարկել», - նշել է Ալեքսանդր Նախաբովը: «ՀակԱտոմ»-ի բոլոր մասնակիցները ստացան հավաստագրեր, իսկ հաղթողները՝ մրցանակներ:

Դպրոցականները նույնպես շատ հետաքրքրված էին: Փառատոնի շրջանակներում ՄԻՖԻ դասախոսները նրանց պատմեցին միջուկային տեխնոլոգիաների մասին: Երեխաները խաղային և մրցակցային եղանակով իմացան, թե ինչպես կատարելագործել իրենց գիտական գիտելիքները և ինչ մասնագետներ կպահանջվեն իրենց երկրում ատոմային արդյունաբերության համար:

ԱՏՏԿ-ն անցկացրեց ինտերակտիվ քվիզ դպրոցականների համար: Նրա մասնակիցները ծանոթացան խաղաղ

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

ատոմին, ստուգեցին իրենց գիտելիքները, փորձեցին գուշակել, թե որոնք են լինելու ապագայի մասնագիտությունները և նույնիսկ դոմինոյից շղթայական ռեակցիա կառուցեցին: Վարպետության դասին երեխաները առկա նյութերից պատրաստեցին որոշակի չափսի նավակներ, որոնք պետք է պահեն բեռը և լողան ակվարիումում: Մյուս միջոցառումը՝ «սոսորմատ» թեյնիկների համար»՝ թղթային շոուի տեսքով էր: «Մենք ցույց տվեցինք, օրինակ, թե ինչպես կարելի է A4 թղթից շրջանակ պատրաստել, որի միջով կարող է անցնել մարդը: Այնուհետև երեխաները, օգտագործելով թուղթ և ինքնակաշուն ժապավեն, պետք է թիկունքով արձու կառուցեին, որը կարող էր պահել մարդու քաշը: Պատրաստված արձուների մեծ մասը կոտրվեց հենց այդ մարդու ծանրության տակ, բայց մեկը մնաց կանգուն, և ստեղծագործողների թիմը ստացավ գլխավոր մրցանակը», — ասաց Լարիսա Մատվենան, Չեյլաբինսկի ԱԷՏԿ-ի ղեկավար և Մյանմայում մրցույթների կազմակերպիչ:

ԱՏՏԿ-ում նաև տեղի ունեցավ հանրային քննարկում Մյանմայի համալսարանների դասախոսների մասնակցությամբ և ատոմային տեխնոլոգիաների վերաբերյալ պանելային քննարկում: «միջուկային տեխնոլոգիաներն անհրաժեշտ են Միանմայի զարգացման համար: Իսկ դրանք օգտագործելու համար պետք է երիտասարդների մասնակցությունը՝ երկրի գլխավոր շարժիչ ուժը: Կարևոր է զարգացնել երիտասարդների ներուժը, որպեսզի նրանք կարողանան լայնորեն մասնակցել միջուկային տեխնոլոգիաների կիրառմանը», - ասել է գիտության և տեխնոլոգիաների փոխնախարար Աուն Զեյան:

Փառատոնի ընթացքում տեղի ունեցավ նաև թոք-շոու կանանց մասնակցությամբ,

ովքեր իրենց կյանքը նվիրեցին գիտական և հետազոտական գործունեությանը: Պրոֆեսոր Ի Մոն Նայը Յանգոնի տեխնոլոգիական համալսարանից և Դո Նե Զի Թիր Նաու Մանդալայի տեխնոլոգիական համալսարանից ուսանողներին և դպրոցականներին պատմեցին իրենց աշխատանքի և կարիերայի մասին:

«Գիտության փառատոնի հիմնական գաղափարն է՝ ցույց տալ ատոմային տեխնոլոգիաների հնարավորությունները մատչելի և հետաքրքիր ձևով, համախմբել ակտիվ երիտասարդներին և ոչ ֆորմալ և ընկերական մթնոլորտում հնարավորություն ընձեռել խորանալ նորարարության և գիտական վացահայտումների հետաքրքրական աշխարհ: Վստահ եմ, որ փառատոնի մասնակիցների թվում կան երեխաներ, ովքեր կցանկանան դառնալ այն ինժեներներն ու կոնստրուկտորներ, ովքեր կիրականացնեն ատոմային նախագծեր, կխթանեն էներգետիկ տեխնոլոգիաները, կստեղծեն նոր նյութեր, կմասնակցեն միջուկային բժշկության զարգացմանը», - ասաց Ռոսատոմի կապի ղեկարտամենտի տնօրենի պաշտոնակատար Անդրեյ Տիմոնովը:

Պրակտիկական ցույց է տալիս, որ այս մոտեցումն աշխատում է: Ինչպես նշել է Ալեքսանդր Նախաբովը, անցյալ տարի «ՀակԱտոմ»-ին մասնակցած և հաղթած ուսանողներն այս տարի հայտ են ներկայացրել Ռոսատոմում սովորելու համար:

Մյանմայում ատոմային ոլորտի համար կադրեր պատրաստելու նպատակով ընդունվել է աշխատանքային սխեման, որի համաձայն ուսանողները նախ սովորում են Մյանմայի բուհերի բակալավրիատում, իսկ մագիստրոսական

ՌՈՍԱՏՈՄԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

[Վերադառնալ բովանդակությանը](#)

ավարտում են Ռուսաստանում: Բացի այդ, որպես Մյանմայի համալսարանների հետ համատեղ կրթական ծրագրերի մաս, ռուսաստանցի դասախոսները յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ կանցկացնեն ինտենսիվ վերապատրաստումներ՝ դասախոսություններ կկարդան և

քննություններ կընդունեն միջուկային էներգետիկայի հիմնական առարկաներից՝ կենտրոնանալով Ռուսաստանի տեխնոլոգիաների և մոդելային շարքի վրա:

[Դեպի բաժնի սկիզբ](#)

Հավասարակշռված և անհրաժեշտ

Հավասարակշռված միջուկային վառելիքային ցիկլը (Հավասարակշռված ՄՎՑ)՝ արտադրանքի նոր ուղղություն է, որը մշակում և հաճախորդներին են առաջարկում Ռոսատոմի կառուցվածքում գործող «Տեխսնաբէքսպորտ»-ը և «ՏՎԷԼ»-ը:

Հավասարակշռված ՄՎՑ ենթադրում է սպառված միջուկային վառելիքի կառավարման այնպիսի մոտեցումներ, որոնք ներկայումս աշխարհի ոչ մի երկիր չի կարող իրականացնել. սա Ռոսատոմի եզակի առաջարկն է:

Վերջերս Ղազախստանում անցկացված KazAtomExpo համաժողովում Ռոսատոմի մասնագետները պետկորպորացիայի ստենդում երկու դասախոսություններ են անցկացրել՝ նոր արտադրանքի ուղղության վերաբերյալ:

ՆՈՐ ԲԻԶՆԵՍՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

Հավասարակշռված ՄՎՑ հիմնված է միջուկային վառելիքի բազմակի օգտագործման հայեցակարգի վրա: Բանն այն է, որ ռեակտորում շահագործման ընթացքում ուրանը, որը կազմում է միջուկային վառելիքի հիմքը, ամբողջությամբ չի այրվում: Բացի այդ, նեյտրոնների հետ փոխազդեցության ժամանակ ձևավորվում է պլուտոնիում, մեկ այլ տրոհվող նյութ, որը նույնպես կարող է մասնակցել միջուկային ռեակցիաներին և ջերմություն առաջացնել: Եթե այդ տարրերը հեռացվեն օգտագործված վառելիքից (ՕՄՎ) և վերածվեն նոր վառելիքի, բնական ուրանի պահանջարկը և վերջնական թաղման համար ուղարկվող թափոնների ծավալը կտրուկ կնվազեն: Սա միջուկային վառելիքի հավասարակշռված ցիկլի շրջանակներում վառելիքի բազմակի վերամշակման հիմնական գաղափարն է:

Հավասարակշռված ՄՎՑ՝ չորս ծառայությունների համալիր է: Այն ներառում է, առաջին հերթին, ՕՄՎ վերամշակումը բարձր ակտիվությամբ թափոնների մասնաբաժինով, երկրորդ՝ ուրան-պլուտոնիումային վառելիքի արտադրություն, երրորդ՝ փոքր ակտինիդների հետալրում արագ ռեակտորներում և չորրորդ՝ երկարաժամկետ պահեստավորման և փոխադրման համակարգերի ստեղծում օգտագործված վառելիքի և բարձր ակտիվության թափոնների համար: Այս չորս ծառայություններն ամբողջությամբ ընդգրկում են առևտրային ռեակտորներից օգտագործված վառելիքի կառավարման հետ կապված խնդիրների շրջանակը: Ծառայությունները կարելի է ձեռք բերել առանձին կամ միասին: Դրանք հարմար են ցանկացած ճնշման տակ գտնվող ջրային ռեակտորներից օգտագործված վառելիքի սեփականատերերի համար՝ ՋՋԷԲ, PWR, BWR և այլն:

Հատուկ կատարումը կհարմարեցվի հաճախորդի ցանկություններին և սահմանափակումներին:

Ինչպես է դա աշխատում. ՕՄՎ-ի տեղափոխում և վերամշակում

Հնեցման ավազանում ստեղծված օգտագործված միջուկային վառելիքը (ՕՄՎ) բեռնվում է հատուկ տրանսպորտավերամբարձային փաթեթավորման կոնտեյներներում (ՏՎ ՓՔ): Աստիճանաբար, ՕՄՎ վերաբեռնվում է մեծ տարողությամբ պահեստավորման փաթեթավորման հավաքածուներում (ՄՏ ՊՓԸ): Երբ տրանսպորտային գնացք ձևավորելու համար բավականաչափ կոնտեյներ է հավաքվում, դրանք ուղարկվում են Ռուսաստան՝ Ռոսատոմի ձեռնարկություններում վերամշակման: Այստեղից է սկսվում ամենահետաքրքիր մասը՝ վառելիքը ֆրակցիաների բաժանելը: Նախ, առանձնացվում են ուրանը (վառելիքի ընդհանուր զանգվածի մոտ 96%-ը) և պլուտոնիումը (մոտ 1,2%), որոնք կարող են օգտագործվել վառելիքի տարբեր տեսակների նոր մասնաբաժիններ

ՆՈՐ ԲԻԶՆԵՍՆԵՐ

[Վերադառնալ բովանդակությանը](#)

արտադրելու համար: Այնուհետև արդյունահանվում են մանր ակտինիդներ՝ նեպտունիում, ամերիցիում, կուրիում: Դրանք ուղարկվում են հետալրման արագ նեյտրոնային ռեակտորներ: Վերջապես, այսպես կոչված «կարճատև ֆրակցիան»՝ հիմնականում ստրոնցիումը և ցեզիումը, ապակեպատվում և ուղարկվում է վերջնական թաղման:

Նոր վառելիքի արտադրություն

Ատոմակայանի սեփականատերը կարող է վառելիք պատվիրել ՕՄՎ-ից արդյունահանված նյութերից: Զերմային նեյտրոնային ռեակտորներում կարելի է օգտագործել ինչպես վերականգնված ուրանից պատրաստված վառելիք, այնպես էլ ՌԵՄԻՔՍ վառելիք, որը ստեղծվում է ուրանի և պլուտոնիումի խառնուրդից: Երկրաչափության մեջ նույնն է, ինչ ուրանը, տարբերությունները նեյտրոնաֆիզիկական պարամետրերի մեջ են: Եթե հաճախորդը չցանկանա օգտագործել այս տարբերակը, ապա ուրանը և պլուտոնիումը կօգտագործվեն ռուսական ռեակտորների համար վառելիք պատրաստելու համար:

Մինորային ակտինիդների փոխակերպում

Սա ակնհայտորեն ամենաանսովոր ծառայությունն է հավասարակշռված միջուկային վառելիքային ցիկլում: Այն եզակի է, քանի որ միայն Ռոսատոմն է հասել արագ ռեակտորներում փոքր ակտինիդների՝ երկարակյաց և բարձր ռադիոտոքսիկ տրանսուրանի տարրերի այրման գաղափարի գործնական իրականացմանը: 2024 թվականի հուլիսին երեք ջերմակրիչային հավաք բեռնվեց Բելոյարսկի ԱԷԿ-ի ԲՆ-800

ռեակտոր՝ վառելիքին ավելացված մինորային ակտինիդներով: Այդ մասին ավելի մանրամասն գրել էինք նախորդ թողարկմանը:

Արագ ռեակտորներում ամերիցիումը և նեպտունիումը վերածվում են կարճատև կամ կայուն տարրերի, որոնց ռադիոակտիվությունը մոտ 300 տարվա ընթացքում նվազում է մինչև բնական ուրանի հանքաքարի մակարդակը: Սա չափազանց կարևոր արդյունք է, քանի որ հնարավորություն է տալիս զգալիորեն նվազեցնել թաղման ուղարկվող ռադիոակտիվ թափոնների ծավալն ու վտանգավորության աստիճանը: Համեմատության համար՝ առանց վերամշակման, օգտագործված միջուկային վառելիքի պոտենցիալ վտանգի ժամկետը կկազմեր առնվազն 700 հազար տարի:

Պահպանում և տեղափոխում

Հեռացման և վերամշակման ծառայություն պատվիրելիս կարող եք միևնույն ժամանակ գնել տրանսպորտային և փոխադրման փաթեթավորման կոնտոյներներ, մեծ տարողությամբ պահեստավորման փաթեթավորման հավաքածուներ, ինչպես նաև բեռնարկղերի պահեստավորման կոնտոյներներ, որտեղ կտեղադրվի այս ամենը: Այս բոլոր բաղադրիչները կդարձնեն վառելիքի վերաբեռնումը, պահեստավորումը և փոխադրումը հուսալի և անվտանգ: Այս ծառայությունն արդեն օգտագործում է «Աքքոյու» ԱԷԿ-ը, այս տարվա փետրվարին այնտեղ է ժամանել SՓՔ –137S.Ա1 մոդելի առաջատար օրինակը, որը Ռոսատոմը դասակարգում է որպես տրանսպորտաբեռնային:

Հավասարակշռված ՄՎՑ հավաքավորումների համար Ռոսատոմը

ՆՈՐ ԲԻԶՆԵՍՆԵՐ

[Վերադառնալ բովանդակությանը](#)

կապահանի կարճատև, բարձր ակտիվությամբ ֆրակցիան շուրջ 30 տարի: Այնուհետև այն կտեղափոխվի պատվիրատուի երկիր և կտեղադրվի մերձմակերևույթի պահեստավորման վայրում՝ միջին ակտիվությամբ թափոնների հետ միասին՝ վերջնական մեկուսացման համար: Այնուամենայնիվ, հնարավոր է ևս մեկ տարբերակ. կարճատև բարձր ակտիվ ֆրակցիան անմիջապես վերցնել և տեղադրել այն հաճախորդի տեղամասում մեծ տարողունակ փաթեթավորման մեջ, որտեղ 30 տարի հետո դրանք կհասնեն ոչնչացման համար հարմար վիճակի:

Պատվիրատուների համար օգուտով

Հավասարակշռված ՄՎՑ օգնությամբ պատվիրատուն կկարողանա նվազագույնի հասցնել առաջացած թափոնների ծավալը: Նախնական փորձագիտական գնահատականներով՝ ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորներով երկբլոկ ատոմակայանի 60 տարվա շահագործման ընթացքում ստեղծվում է 7 հազար մ³ ՕՄՎ (ներառյալ փաթեթավորումը): Վերամշակումից հետո մնում է յոթ անգամ ավելի քիչ ծախսված վառելիք: Միջին ակտիվությամբ թափոնների ամբողջ ծավալը (մատրիցայի հետ միասին) կտեղավորվի 30 մեծ տարողունակ փաթեթավորման հավաքածուներում: Թափոնների ժամանակավոր և վերջնական պահեստավորման համար

ենթակառուցվածքային ծախսերը կնվազեն մոտավորապես 23%-ով: Կարևոր առավելությունը «կանաչ ֆինանսավորման» կիրառման հնարավորությունն է. միջուկային վառելիքի հավասարակշռված ցիկլը համապատասխանում է կայուն զարգացման բոլոր ժամանակակից պահանջներին: Ընդհանուր առմամբ, հավասարակշռված միջուկային վառելիքային ցիկլի ներդրումը և ակտիվ օգտագործումը հնարավորություն է տալիս լուծել օգտագործված վառելիքի կուտակման խնդիրը և հաստատում է միջուկային էներգիայի կարգավիճակը՝ որպես էներգիայի վերականգնվող և մաքուր աղբյուր:

KazAtomExpo-ում դասախոսությունները, ըստ մասնակիցների արձագանքների, բազմաթիվ հարցեր և գովասանքներ են առաջացրել: Հարցերը հիմնականում վերաբերում էին բարձր ակտիվությամբ թափոնների մասնատման և միներալային ակտինիդների փոխակերպման լուծումներին, որոնք մինչ այժմ ծանոթ չէին լայն շրջանակներին: Գովասանքները պայմանավորված էր նրանով, որ Ռոսատոմը կարողացավ ստեղծել ներդաշնակ արտադրանք, որը ԱԷԿ-ի օպերատորին ազատում է ՕՄՎ երկարաժամկետ ճակատագրի հետ կապված մտահոգություններից:

[Դեպի բաժնի սկիզբ](#)

Եվրոպական ատոմը համալրվել է ռուսականով

World Nuclear Performance Report 2024 զեկույցը փաստում և վերլուծում է 2023 թվականին համաշխարհային ատոմային ոլորտում իրական վիճակը: Եվրոպան, որտեղ միջուկային արտադրությունը երկար տարիներ նվազում է, 2023 թվականին դարձավ նոր ատոմային էներգաբլոկերը

ցանցին միացնելու ցուցանիշով առաջատարներից մեկը: Երկու բլոկ սկսեց գործել Սլովակիայի «Մոխովցե» ԱԷԿ-ում և Բելառուսի ԱԷԿ-ում: Երկուսն էլ ռուսական դիզայնի են: Ընդհանուր առմամբ, 2023 թվականին ատոմային էներգետիկան ըստ էության չի ունեցել առաջխաղացում բոլոր հիմնական ցուցանիշներով:

Արտադրություն և շահագործում

Աշխարհի ատոմային էներգաբլոկներն անցյալ տարի արտադրել են 2602 ՏՎտ/ժ և լիցիտրաէներգիա: Սա 58 ՏՎտ/ժ-ով ավելի է, քան 2022-ին (2544 ՏՎտ/ժ), բայց

ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

51 ՏՎտ/ժ-ով պակաս, քան 2021-ին (2653 ՏՎտ/ժ): Այս 58 ՏՎտ/ժ-ից ամենամեծ ներդրումն ապահովեց Ֆրանսիան, որն ավելացրեց արտադրությունը 42 ՏՎտ/ժ-ով և դրանով իսկ փոխհատուցեց ֆրանսիական էներգաբլոկերի երկարատև անջատումների հետևանքով առաջացած արտադրության կրճատման մոտ կեսը:

Արտադրությունը նույնպես շարունակեց ակտիվ աճել Ասիայում: Մյուս տարածաշրջաններում 2023 թվականի ընդհանուր արտադրությունը հիմնականում նման է նախորդ տարվան:

Շահագործվող էներգաբլոկերի ընդհանուր թիվը չի փոխվել 2022 թվականի համեմատ՝ 437: Սակայն դրանց դրվածքային հզորությունը մեկ տարվա ընթացքում նվազել է 1 ԳՎտ-ով՝ մինչև 392 ԳՎտ: Բացի այդ, որոշ բլոկեր, որոնք ունեն գործողի կարգավիճակ, էլեկտրաէներգիա չեն արտադրել, օրինակ՝ Ճապոնիայում և Հնդկաստանում: Ընդհանուր առմամբ, էլեկտրաէներգիա արտադրող բլոկերի հզորությունը 2023 թվականին կազմել է 368 ԳՎտ՝ 3 ԳՎտ ավելի, քան մեկ տարի առաջ:

2023 թվականին դրվածքային հզորության օգտագործման գործակիցները (ԴԸՕԳ) հիմնականում համահունչ էին նախորդ հինգ տարիների ընթացքում ձեռք բերվածներին: Միջին հաշվով ողջ առումային էներգետիկայի ԴԸՕԳ 2023 թվականին կազմել է 81,5% (2022 թվականին՝ 80,4%): Մոտավորապես այս մակարդակի վրա է 2000 թվականից: «1970-ականներից սկսած յուրաքանչյուր տասնամյակում նկատվում է միջին տեղադրված հզորության գործակցի կայուն աճ: 2010-ականներին ձեռք բերված բարձր ցուցանիշները պահպանվել են 2020 թվականից սկսած», - նշում են զեկույցի հեղինակները: Արդյունաբերական արագ նատրիումի ռեակտորները և թեթև

ջրային գրաֆիտի ռեակտորները (երկու տեսակներն էլ շահագործվում են միայն Ռուսաստանում) բարելավել են իրենց ցուցանիշները: Մասնավորապես, թեթև ջրային գրաֆիտային ռեակտորների հզորության գործակիցը 2023 թվականին հատել է 80 տոկոսի սահմանը:

Ըստ զեկույցի՝ տարիքի հետ կապված միջուկային ռեակտորների արտադրողականության ընդհանուր անկում չի դիտարկվում: Ավելին, պարզվել է, որ մինչև 20 տարեկան և 45 տարեկանից բարձր էներգաբլոկերն ունեն միջինից բարձր հզորության գործակիցներ: «Միջին տարիքի» բլոկերը, ընդհակառակը, միջինից ցածր ԴԸՕԳ են ցուցաբերել:

Նոր միացումներ

2023 թվականին հինգ բլոկ միացվել է էլեկտրացանցին՝ մեկական Չինաստանում (Fangchenggang-3), Հարավային Կորեայում (Shin-Hanul 2), ԱՄՆ-ում (Vogtle 3), Բելառուսում (Բել ԱԷ-ի երկրորդ բլոկ) և Սլովակիայում (Մոխովցե-3): Մոխովցե և Բելառուսի ԱԷԿ-ի բլոկերը ռուսական նախագծման են: Այսպես, Մոխովցեում

ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

2023 թվականի հունվարի 31-ին ՋՋԷՌ-440 ռեակտորով թիվ 3 բլոկը համաժամեցվել է էներգացանցի հետ: Այս տեսակի ռեակտորներն ամենից հաճախ կառուցվել են Արևելյան Եվրոպայում անցյալ դարում: Նրա նախագծային և գործառնական հատկություններն այնքան հաջող ստացվեցին, որ չնայած 1990 թվականին շինարարության սառեցմանը, Սլովակիան երկրի համար դրական համարեց ավարտել Մոխովցեի թիվ 3 և 4 էներգաբլոկերի շինարարությունը: Շինարարությունը վերսկսվել է 2015թ.: Չորրորդ բլոկում այս պահին ընթանում են էներգամեկնարկին նախորդող աշխատանքներ:

Բելառուսի ԱԷԿ-ում թիվ 2 էներգաբլոկի էներգամեկնարկը տրվել է 2023 թվականի մայիսի 13-ին: Այդ բլոկում, ինչպես և առաջինում, տեղադրված է III+ սերնդի ՋՋԷՌ-1200 ռեակտոր: Սրանք ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորներով առաջին բլոկերն են, որոնք կառուցվել են Ռուսաստանի սահմաններից դուրս: 2023 թվականի արդյունքներով երկու բլոկերն ապահովել են Բելառուսում էլեկտրաէներգիայի ընդհանուր սպառման 30%-ը (մինչ օրս այդ մասնաբաժինը հասել է 40%-ի): «2023 թվականի դեկտեմբերին

էներգետիկայի նախարար Վիկտոր Կարանկևիչը ասաց, որ երկիրը դիտարկում է երկրորդ ԱԷԿ-ի կամ Օստրովեցում երրորդ էներգաբլոկի կառուցման հնարավորությունը: Հոկտեմբերին ռուսական ՏՎԷԼ ընկերությունը և «ԲելՌԱՕ» պետձեռնարկությունը համաձայնագիր են կնքել Բելառուսում ռադիոակտիվ թափոնների կառավարման ենթակառուցվածքի զարգացման և մերձմակերևութային պահեստարանի՝ «Կազործման համար անձնակազմի վերապատրաստման վերաբերյալ», - նշվում է գեկույցում:

Կառուծման փուլում գտնվող բլոկեր

2023 թվականին սկսվել է վեց նոր բլոկի շինարարությունը: Դրանցից մեկը՝ եգիպտական «Էլ-Դաբաա» ատոմակայանի թիվ 3 բլոկը, կառուցում է Ռոսատոմը: Եվս հինգ բլոկ կկառուցվի Չինաստանում:

«Էլ-Դաբաա»-ն քառաբլոկ ատոմակայան է՝ ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորներով: Հարթակը գտնվում է Միջերկրական ծովի ափին, Ալեքսանդրիայից 140 կմ հեռավորության վրա: Ներկայումս շինարարությունն ընթանում է բոլոր չորս բլոկերի վրա (թիվ 4 բլոկի առաջին բետոնը լցվել է 2024 թվականի հունվարի 4-ին):

Օգոստոսի վերջին Ռոսատոմի գլխավոր տնօրեն Ալեքսեյ Լիխաչովը Եգիպտոսի վարչապետ Մուստաֆա Մադբույլի հետ քննարկել է շինարարության ընթացքը: Մուստաֆա Մադբույլին ընդգծել է, որ «Էլ-Դաբաա» ատոմակայանը առանձնահատուկ նշանակություն ունի, քանի որ այն ներառված է էներգիայի աղբյուրները դիվերսիֆիկացնելու պետության ծրագրում՝ ընդլայնելով էներգիայի նոր և վերականգնվող աղբյուրների օգտագործումը

ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

մինչև 2030 թվականը: Եգիպտոսի վարչապետը հաստատել է երկրի կառավարական գերատեսչությունների պատրաստակամությունը աջակցելու նախագծին՝ հաշվի առնելով դրա կարևորությունը Եգիպտոսին մաքուր էլեկտրաէներգիա ապահովելու համար:

Ընդհանուր առմամբ, ըստ WNA-ի գնահատականների, շինարարության փուլում բլոկերի ընդհանուր թիվը հասել է 61-ի: Ռոսատոմը՝ արտերկրում կառուցվող բլոկերի թվով աշխարհում առաջատարն է:

Բանգլադեշում Ռոսատոմը կառուցում է երկբլոկանի «Ռուպուր» ԱԷԿ՝ ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորներով: Թիվ 1 բլոկի շինարարությունը սկսվել է 2017 թվականի նոյեմբերին, թիվ 2 բլոկի առաջին բետոնը լցվել է 2018 թվականի հուլիսին:

Շինարարության ավարտից հետո նախատեսվում է, որ երկբլոկանի կայանը կմատակարարի երկրի էլեկտրաէներգիայի մոտ 9%-ը: 2023 թվականի հոկտեմբերին Բանգլադեշը ստացել է միջուկային վառելիք՝ առաջին բեռնման համար: Այդ ժամանակից ի վեր «Ռուպուր» ԱԷԿ-ը դարձել է միջուկային օբյեկտ: 2024 թվականին ավարտվեց «Ռուպուր»-ում աշխատելու համար անձնակազմի նախաարտոնագրային պատրաստումը: Ներկայումս ատոմակայանում աշխատանքներն ընթանում են բնականոն հունով: Սպասվում է, որ թիվ 1 բլոկը կգործարկվի 2025 թվականին:

Չինաստանում Ռոսատոմը ներկայումս ներգրավված է «Թյանվան» ԱԷԿ-ի թիվ 7 և 8 էներգաբլոկերի և «Սույդապու» ԱԷԿ-ի թիվ 3 և 4 բլոկերի ստեղծմանը: Բոլոր չորս բլոկերը կառուցվում են ռուսական նախագծով՝ օգտագործելով ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորային կայանքներ: Ռոսատոմը

իրականացնում է միջուկային կղզու համար փաստաթղթերի և սարքավորումների նախագծում և մատակարարում և մատուցում համապատասխան ծառայություններ: «Տյանվան» ԱԷԿ-ում նախկինում կառուցված ՋՋԷՌ-1000 ռեակտորներով չորս բլոկերը հաջողությամբ էլեկտրաէներգիա են մատակարարում Չինաստանին:

Հունգարիայում Ռոսատոմը պատրաստվում է «Պակշ-2» ԱԷԿ-ում առաջին բետոնի լցմանը: 2022 թվականի օգոստոսին Հունգարիայի ատոմային էներգիայի վարչությունը (HAEA) արտոնագիր է տրամադրել ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորներով երկու էներգաբլոկերի կառուցման համար: 2023 թվականի ապրիլին կառավարությունը հաստատեց նախագիծը շարունակելու իր մտադրությունը: Նույն թվականի մայիսին Եվրամիությունը հավանություն տվեց Ռոսատոմի հետ փոփոխված պայմանագրին: Նախապատրաստական հողային աշխատանքները տեղանքում սկսվել են 2023 թվականի հուլիսին: Ակնկալվում է, որ «Պակշ-2»-ի առաջին բլոկի առաջին բետոնը կլցվի մինչև այս տարվա վերջ:

Հնդկաստանում Ռոսատոմը կառուցում է չորս էներգաբլոկ (թիվ 3–6) «Կուդանկուլյամ» ԱԷԿ-ում: Դրանք հազեցված են ՋՋԷՌ-1000 ռեակտորներով: «Կուդանկուլյամ»-ի առաջին փուլի բլոկերը (թիվ 1 և 2) ցանցին են միացվել համապատասխանաբար 2013 և 2016 թվականներին:

Թուրքիայում Ռոսատոմը կառուցում է «Աքքույու» ատոմակայանը երկրի հարավում՝ Մերսինից 120 կմ հարավ-արևմուտք: Սա քառաբլոկ ատոմակայան է՝ ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորներով: Չորրորդ բլոկի շինարարությունը սկսվել է 2023 թվականի օգոստոսին: Առաջին բլոկի կարգաբերման

ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ

Վերադառնալ բովանդակությանը

վաճառքով Մերձավոր Արևելքի, Հարավարևելյան Ասիայի և Աֆրիկյան երկրների շուկաներում:

Էներգաբլոկերի կանգ

2023 թվականին աշխարհում վերջնականապես կանգնեցվել են հինգ ռեակտոր: Այս գործընթացում առաջատարը Գերմանիան էր, որը դադարեցրեց Emsland, Isar և Neckar-westheim ատոմակայանների վերջին երեք ռեակտորները: Բացի այդ, Բելգիան (Tihange 2) և Չինաստանը (Kuosheng 2 Թայվան կղզում) վերջնականապես փակեցին մեկական բլոկ: Հաշվի առնելով այս տարի ցանցին միացված հինգ բլոկերը՝ գործող ատոմային էներգաբլոկերի ընդհանուր թիվը չի փոխվել: Միացման և անջատման գրաֆիկում ակնհայտ դինամիկա (ոչ դրական, ոչ բացասական) չի նկատվում:

աշխատանքները սկսվել են 2024 թվականի ապրիլին: Ակնկալվում է, որ ռեակտորները շահագործմանը կհանձնվեն 2025-ից 2028 թ. ժամանակահատվածում:

Վերջապես, Ռոսատոմը Ռուսաստանում չորս էներգաբլոկ է կառուցում: Սրանք Կուրսկի ԱԷԿ-ի երկու ՋՋԷՌ-1200 բլոկերն են, ՋՋԷՌ-1200 ռեակտորով մեկ բլոկ Լենինգրադի մարզում (առաջին բետոնը լցվել է 2024 թվականի մարտին) և կապարե ջերմակրիչներով արագ ռեակտորով ԲՐԵՍ-ՕԴ-300 բլեկը՝ Սեվերսկում: Զեկույցում մասնավորապես նշվում է, որ 2023 թվականի նոյեմբերին Ռուսաստանն ավարտել է աշխարհում առաջին լողացող ատոմակայանի՝ «Ակադեմիկ Լոմոնոսովի» առաջին վերալիցքավորումը:

Բացի այդ, 2023 թվականի հունիսին Ռոսատոմը պայմանագիր է ստորագրել «ՏՍՍ Գրուպ»-ի հետ առնվազն 100 ՄՎտ հզորությամբ մի շարք լողացող էներգաբլոկերի կառուցման վերաբերյալ՝ մինչև 60 տարի ծառայության ժամկետով՝ ԼԷԲ-ից էլեկտրաէներգիայի հետագա

Ապագա պլաններ

Հաշվետվության եզրափակիչ նկատառումներում WNA-ի գլխավոր տնօրեն Սամա Բիլբատ ի Լեոնը հիշեցրեց, որ ատոմային էներգիային ուղղված քաղաքական աջակցությունն աճում է: 2023 թվականի դեկտեմբերին Դուբայում տեղի ունեցած կլիմայի փոփոխության COP28 համաժողովում 25 կառավարությունների ղեկավարները պարտավորվել են եռապատկել գլոբալ միջուկային էներգիայի հզորությունը՝ մինչև 2050 թվականը զուտ զրոյի հասնելու համար: Ավելի քան 120 ընկերություններ, այդ թվում՝ Ռոսատոմը, ստորագրել են նմանատիպ պայմանագիր:

«Պետք է զգալիորեն ավելացնել նոր միջուկային կայանքների շինարարությունը՝

ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ

[Վերադառնալ բովանդակությանը](#)

Եռապատկման նպատակին հասնելու համար: Շինարարության այս մակարդակը կախված է նրանից, թե արդյոք միջուկային արդյունաբերությունը կկարողանա՞ հաղթահարել ֆինանսավորման, մատակարարման շղթայի և կարգավորման հիմնախնդիրները, որոնց բախվում են նոր նախագծերը, հատկապես արևմտյան աշխարհում», — ասաց Սամա Բիլբաո ի Լեոնը:

WNA-ն ակնկալում է, որ ավելի շատ կառավարություններ և ընկերություններ կստորագրեն համաշխարհային

միջուկային էներգետիկայի հզորությունը եռապատկելու հռչակագիրը: «Բացի այդ, մենք ակնկալում ենք այլ ոլորտների հետ համագործակցության աճ: Այժմ ժամանակն է, որ միջուկային արդյունաբերությունը կապիտալացնի այդ ազդակը և տրամադրի միջուկային էներգիայի ողջ ներուժը մարդկանց և մոլորակի համար», — եզրափակեց WNA-ի ղեկավարը: [NL](#)

[Դեպի բաժնի սկիզբ](#)